

02) De ware eersteling

We stonden stil bij de zegen van Jakob aan zijn oudste zoon Ruben. Lea had zich uiteraard verheugd over de geboorte van een zoon. *‘De Here, Jahweh, heeft neergezien op mijn ellende’*. Alle ogen waren zo gezegd gericht op deze oudste zoon van Jakob. Hij, als eerstgeborene, zou na het overlijden van Jakob de nieuwe leider van de clan worden. Jakob echter, door Gods Geest geïnspireerd, verwijst Ruben naar het tweede plan, *‘Ruben, mijn eerstgeborene... gij zult de voornaamste niet zijn.’*

De aanleiding tot deze degradatie vinden we in het gegeven dat Ruben *‘zijn vaders bed beklommen had’*. Ruben had gemeenschap gehad met Bilha, de bijvrouw van Jakob. Ruben had als het ware door dit staaltje van onfatsoen een demonstratie willen geven van superioriteit. Het was juist een teken van het tegenovergestelde. Ruben had iets laten zien van moreel verval.

Hoe is het gegaan? Het koningschap is aan Juda gegeven. Het priesterschap kwam op het geslacht van Levi en het eerstgeboorterecht werd aan Jozef geschonken. Ruben heeft dus helemaal niets ontvangen van de dingen waar hij in de lijn van geboorte recht op zou hebben gehad. Ruben zakt echt een aantal sporten op de ladder van eervolle functies en waardering.

Ruben had de bijvrouw van zijn vader tot zich genomen en gemeenschap met haar gehad. Zoals we in het vorige artikel geschreven hebben probeerde Ruben door deze handeling te voorkomen dat er nog een zoon geboren zou worden, de dertiende, de Messias. Ruben wilde niet dat een ander, de Messias, de leiding en het respect van het volk zou krijgen.

Ruben had zich aan meer vergrepen dan aan de bijvrouw van zijn vader alleen. Volgens het Hebreeuws en dat is goed Bijbels ook, is de Here God in Zijn Shekinah, dat is Zijn heerlijkheid of inwoning aanwezig in het leven van de gelovige. Wij zeggen in Nieuwtestamentische zin dat Gods Geest in ons woont. In alle situaties, dus ook in het echtelijke verkeer, de intieme

gemeenschap, is God aanwezig. De rabbijnse traditie leert dat Gods Geest zweeft boven het liefdespel, de eenwording van man en vrouw. Wanneer we zo kijken naar de kroon op de liefde tussen man en vrouw, hoe God daar bij wil zijn, dan maakt dat het liefdesspel tot een heilige verbintenis. Zo moeten we dat ook inderdaad zien.

Wanneer Ruben het echtelijke bed van zijn vader beklimt, ontheiligt hij de goddelijke orde door God zelf in het leven van mensen neergelegd. Daarmee verdrijft Ruben als het ware de Shekinah, de heilige tegenwoordigheid van God.

Wij leven in een wereld die in seksueel opzicht volledig is losgeslagen. Alle mogelijke vormen van gemeenschap moeten in onze wereld kunnen. God heeft de mens als man en vrouw geschapen en gesteld dat wat Hij samengevoegd heeft, man en vrouw, niet gescheiden mag worden. Ondertussen is in onze wereld heel gewoon geworden dat er huwelijken zijn tussen mannen en vrouwen onderling. Zo heeft God de mens niet samengevoegd. Heel wat echtelijke bedden zijn buiten de echt om beklommen door mannen of vrouwen die niet de echt, het huwelijk, deelden. Niet zelden laten ook gelovige mensen zich meezuigen in deze onreinheid. Beseffen we dat we daarmee Gods heilige tegenwoordigheid uit ons leven verdrijven? Een heilig God kan bij het onheilige niet aanwezig zijn. Bekeert u!

Wie deze dingen uit de geschiedenis van Jakob, Ruben en Bilha gaat begrijpen, gaat ook iets verstaan van de eervolle plaats die seksualiteit in het leven inneemt en de heiligheid die daar gezocht moet worden. Dan begrijpen we ook hoe tergend hoog de zonde in onze verdorven samenleving tot God is opgeklommen.

De mens wil als God zijn, de mens wil geen tweede zijn. De mens verdrijft door dit domme gedram, zoals doorgebroken water niet tegen te houden is, Gods plan en heiligheid. Ruben is daarvan een waarschuwend voorbeeld.

Hoe is het gegaan in zijn leven en zijn geslacht? Uit Ruben is geen enkele koning geboren, geen rechter of wijze is uit zijn gezin voortgekomen. Na de vestiging in het beloofde land speelt de stam

van Ruben geen enkele rol van betekenis. Kracht en kwaliteit zijn verloren gegaan.

Toch willen we een paar goede dingen noemen.

Hij verzet zich tegen de beraamde moord op Jozef.

Hij onderkent aan het hof van Jozef, dat dit alles een straf van God is.

Hij biedt het leven van zijn zoons als garantie aan.

Eigenlijk wel edele dingen, toch een poging iets van leiderschap te laten zien, van Messiaanse krachten. Hij accepteert de wanorde niet, maar zet zich in voor orde.

Wat moeten we van Ruben leren? Dat we op de tweede plaats staan. De Here God moet te allen tijde nummer één zijn. Het is Gods scheppingsdoel dat eenmaal alles onderworpen zal zijn aan Zijn Zoon, de Messias. God geve dat we niet onstuimig en dom Gods weg proberen te blokkeren en Zijn heilige Shekinah verdrijven, maar dat we drager zullen zijn, bemiddelaar, doorgever van het heil dat ons is toevertrouwd. Dan zal op Gods tijd de Messias komen, Hij is de ware Eersteling.

ds. Henk Schouten